

Color verd

Diuen que el verd és el color d'allò que és fresc, sa, natural. També és un color que significa llibertat, entre moltes altres coses; per això és present als semàfors i als senyals que indiquen la sortida d'emergència. Així coneixem l'expressió *donar llum verd* o *donar llum verda* a alguna cosa, és a dir, donar via lliure o carta blanca.

Hi ha moltes expressions amb aquest color. Fem servir l'expressió *verd com la porrassa* per dir que una cosa té un verd intens o que una cosa és més *verd que una ceba*, per dir que és molt verda.

Parlem de *ser un cap verd*, quan una persona és eixelebrada i amb poc seny o dels *anys verds*, per referir-se a la joventut.

Diem que algú fa cara de *prunes verdes*, quan la persona és malcarada.

Deixar verd algú vol dir deixar-lo com un drap brut. També fem servir l'expressió *quedar verd* que vol dir que quedem parats, de pedra o de pasta de moniato, és a dir, que quedem sorpresos desagradablement. *En oir aquells insults, em vaig quedar verd.*

En diem *de verdes i de madures*, si parlem sense miraments, veritats o no i en diem de tots colors.

Passar-ne de seques i de verdes, o fer veure els ulls verds a algú vol dir passar-les molt magres o negres.

I finalment si us diuen que alguna cosa és *de color verd d'espera*, molt alerta, perquè és un color imaginari que s'atribueix a les coses que algú espera sense fonament per esperar-les, és a dir, que ja podem esperar-les asseguts. *Aquest projecte té color de verd d'espera: és a dir, mai arribarà.*

Font: Símbols.

? Especial #quedatacasa

Fons: ■ DIEC2, ■ Optimot, ■ TERMCAT

Paciència i fraseologia relacionada

Armar-se o carregar-se de paciència, procurar tenir-ne molta, de paciència.

Paciència!, exclamació del qui accepta resignadament les adversitats, les llargues esperes, etc.

Prendre paciència o *prendre una cosa amb paciència*, acceptar alguna cosa tal com ve, sense perdre la calma. *Pren paciència, que la nit encara és molt llarga.*

Tenir més paciència que Job, tenir una

paciència de sant, o tenir més paciència que un mestre d'escola, ser molt pacient.

També diem *anar carregat amb un sac de paciència, ser o tenir un sac de paciència.*

Tenir paciència de benedictí, tenir paciència per fer certs treballs entretinguts, especialment intel·lectuals. També diem *fer un treball de benedictí* o *tenir paciència de sant.*

Tenir paciència de xinès, tenir paciència per a fer certs treballs entretinguts, especialment manuals.

Sortir i sortir-se'n

El verb *sortir*, en sentit general, té diversos significats. Per exemple, té el sentit de 'passar de dins a fora' o 'dir o fer una cosa que ningú no hauria esperat' (*Sortir amb una poca-soltada*). Ara bé, la forma *sortir-se'n* significa 'salvar-se de compromisos, dificultats, entrebancs, etc.' i duu sempre el pronom *en* lexicalitzat. Per exemple: *Ens en sortirem!*

Menjar per emportar/endur o menjar per emportar-se/endur-se?

Quan aquests verbs s'utilitzen per dir que un menjar o una beguda se serveix expressament perquè la puguem consumir fora de l'establiment on es ven, podem optar per fer servir la forma pronominal: *Menjar per emportar-se*, *Cafè per endur-se*, o bé prescindir del pronom: *Menjar per emportar*, *Cafè per endur*.

Si en l'oració principal es fa referència explícita al subjecte, caldrà fer servir la construcció pronominal i adaptar el pronom a la persona corresponent. Per exemple: *Us oferim una gran varietat de plats per emportar-vos*, *Et proposem una gran varietat de begudes per endur-te*.

En aquestes construccions és igualment acceptable en tots els registres l'ús de *per a* davant de l'infinitiu, d'acord amb els parlars que diferencien les dues preposicions (valencià, tortosí, i en els parlars més occidentals del nord-occidental).

Per expressar que malgrat les dificultats no s'ha de perdre mai l'esperança, podem fer servir les frases següents:

No hi ha bé ni mal que duri cent anys o *No hi ha bé que anys duri ni mal que no s'acabi*.
Mai perdís l'esperança: darrere una maror ve una bonança.

Passar-ho bé o passar-s'ho bé?

Per expressar el sentit de 'passar un temps d'una manera plaent' es pot fer servir tant l'expressió *passar-ho bé* com *passar-s'ho bé*. A banda d'aquestes expressions, també hi ha la locució *passi-ho bé*, que es fa servir per acomiadar-se d'algú. Aquesta expressió no admet la forma pronominal. *Ja marxo, que és tard*. *Passi-ho bé!*

L'endevinalla

Al número anterior preguntàvem què vol dir l'expressió **veure la padrina**. La resposta correcta era la **4**. *Patir un dolor molt fort. Passar per una situació anguniosa*. El guanyador ha estat Joan Antoni Tintoré, «sempre endavant», seguidor de *L'Estenedor*.

En aquest número preguntem què vol dir **d'estar per casa**?

1. *Ser considerat com de la família.*
2. *Tenir el seu plaer més gran a estar-se a casa, amb la família.*
3. *Sense pretensions, de poc valor o fet amb negligència.*
4. *Confinat de manera voluntària.*

Per concursar, heu d'enviar la resposta de l'endevinalla a mollet@cpl.cat. La persona que l'encerti i guanyi el concurs tindrà com a premi una samarreta model *Diacrítics* feta al Taller Alborada.

Nota sobre el tractament de dades personals

Webs

- **Fes créixer la llengua des de casa.** Eines i serveis per a les persones, les empreses i les entitats que necessiten millorar el català.
- **Prova de vocabulari - Universitat Rovira i Virgili.** Prova de 5 minuts sobre el coneixement de les paraules del català. Els resultats seran utilitzats anònimament en un estudi científic de la universitat.
- **Digue'm com parles i et diré d'on ets.** Test dialectal del diari *Ara*.
- **Oci a casa. Gaudeix sense risc.** Programa de l'Ajuntament de Mollet per continuar oferint oci i activitats, per gaudir sol o en família, des de casa.
- **Museu Abelló a casa.** Propostes per fer des de casa per distreure's i, alhora, conèixer diferents aspectes del Museu i de la col·lecció Abelló.
- **Un cop de mà. Rumia i encerta-la!** Publicació mensual del CNL del Vallès Oriental.
- **Common Voice.** Projecte de Mozilla per ajudar les màquines a aprendre com parlem les persones. S'hi pot col·laborar escoltant o parlant en català.

Ajuntament de Mollet del Vallès

CONSORCI PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA